

A

PÉCSI PÜSPÖKSÉGI URADALMAK

TISZTI SZABÁLYZATA.

PEL

PÉCS, 1907.

NYOMTOTT TRIZS JÓZSEF KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

A

PÉCSI PÜSPÖKSÉGI URADALMAK

TISZTI SZABÁLYZATA.

PIEL

PÉCS, 1907.

NYOMATOTT TRIZS JÓZSEF KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

A PÉCSI PÜSPÖKSÉGI URADALMAK

TISZTI SZABÁLYZATA.

I. FEJEZET.

Általános szabályok.

1. §.

Ő méltósága jóváhagyásának feltétele mellett az összes gazdászati, erdészeti, műszaki és jogi szakmákban alkalmazott és ezután is alkalmazandó uradalmi tisztek részére a következő szakaszokban mindannyiokat kötelező szabályzat állapíttatik meg.

2. §.

A méltóságos Püspök úr uradalmi ügyeiben a jószágigazgató útján intézkedik; ha kivételesen bármelyik tisztnak közvetlen rendeletet adna, erről a jószágigazgatót is értesíti.

3. §.

A jószágigazgató intézkedéseit rendszerint az illető intéző tiszteknek adja ki; ha közvetlenül intézkednék, erről az intéző tiszteket is értesíti.

4. §.

Rendeleleteket, intézkedéseket, utasításokat minden tiszttől feltétlenül teljesíteni tartozik, de ha valamely rendelkezésre nézve az uradalom érdekei tekintetéből ellenkező nézetet volna, vagy éppen azt az uradalomra károsnak tartaná, ez esetben szabadon kell ellenkező nézetét előadnia.

5. §.

Végleges tisztí alkalmazást az uradalomban a méltóságos Püspök úr írásbeli rendelete, illetve kinevezése nélkül senki nem nyerhet; a tisztek előléptetése, áthelyezése, lefokozása, elbocsájtása, nyugdíjazása hasonlóképen a méltóságos Püspök úrnak van fenntartva. Ez iránt előterjesztést a jószágigazgató tesz.

A lefokozás, vagy az állásból való elbocsájtás mindenkor a mélt. Püspök úr által lesz elrendelendő.

A kinevezési okiratban lesz mindenkor megálapítva a tisztí javadalom, a rangosztály, valamint az, mily közvetlen fenhatóság alá rendeltetik a kinevezett tiszt. Ugyanigy az áthelyezéseknél is.

6. §.

Minden tiszttől megkívántatik, hogy egész értelmi képességét, szakismeretét és összes tevékenységét a reá bízott ügykör minél tökéletesebb betöltésére, az uradalom érdekeinek előmozdítására fordítsa.

Nem engedhető meg, hogy a tiszt — az uradalmi ügyészt kivéve — ezen kívül mellékfoglalkozást, üzletet, vagy magángazdálkodást folytasson.

A tiszt az uradalommal semminemű üzleti összeköttetésben nem állhat, attól jószágigazgatói engedély nélkül semmit nem vehet s az uradalomnak el nem adhat.

Ha az uradalom érdeke kívánná, vagy más fontos ok megengedhetővé tenné, hogy egyik vagy másik tiszt hivatali teendőin kívül más foglalkozást is felvállaljon, arra a mélt. Püspök úr engedélye kérendő ki, mert ily foglalkozásnak engedély nélküli gyakorlása súlyos fegyelmi vétséget képez.

7. §.

Köteles a felebbvaló alantasának észlelt hibáit haladéktalanul szóvátenni, nehogy vétkes erélytelen-

ségbe essék s ez úton hanyagságának vagy még nagyobb hibának részesévé váljon.

Visszaéléseket följelenteni minden tisztnek kötelessége, ha csak a bűnrészesség gyanuját magára vonni nem akarja.

8. §.

Tisztek állomáshelyeiket csak hivatalos jelentésben előadott kérelemre nyert engedély mellett hagyhatják el, melyet 6 napra valamennyi tisztnek a jószágigazgató adhat. Ezen felüli időre a jószágigazgatóság útján benyújtandó kérvényben a mélt. Püspök úrtól kérendő az engedély.

Az engedély megnyerése előtt senki sem távozhatik állásáról.

9. §.

A tiszteknek az uradalmi szolgálatban álló cseledséget — kivéve a személyes szolgálatra rendelt hajdut, kocsiszt vagy lovászt — magán szolgálatra alkalmazni tiltva van.

10. §.

Föltétlenül megkívántatik, hogy a tisztek kifogástalanul tisztességes és valláserkölesös életmódot folytassanak és igaz hazafiként viselkedjenek.

Óhajtandó továbbá, hogy családot alapítsanak, azonban a házasságkötésre a mélt. Püspök úr engedélye minden esetben szükséges.

A tisztikar saját reputációjára érdekében jogosult a meg nem felelő házassági szándék ellen a jószágigazgató útján tiltakozását kifejezésre juttatni.

11. §.

Tisztek készpénzfizetése havi, terményjáradóságaik vagy ezek váltságának ára és lakbér negyedévi részletekben előre adatnak ki. Külső tisztek igénybe nem vett állattartás és legeltetés, valamint földhasználat járandósága azonban megváltás tárgyát nem képezheti.

A tiszti díjtáblázat az évi előirányzattal egyidejűleg bemutatandó a mélt. Püspök úrnak, ennek bármely irányu változtatása csak a mélt. Püspök úr jóváhagyásával történhetik.

12. §.

A kölesönös felmondási idő három hónapban állapítatik meg.

13. §.

Az uradalmak érdeke, hogy a polgári hatóságok iránt az uradalom minden tisztje és alkalmazottja előzékenységet tanusítson s kiváló gondot fordítson a kölesönös jó viszony fentartására s hogy a püspöki uradalom jogainak és érdekeinek szemmeltartásával a hatóságok a közjó előmozdítására irányzott törekvéseikben az uradalom részéről mindenkor készséges támogatást nyerjenek.

Ezen érdek előmozdítása első sorban a jószázigazgató feladata, ki az egész tisztikar irányítása által annak érvényt fog szerezni.

II. FEJEZET.

Fegyelmi szabályok.

14. §.

A szolgálati vétségek a mulasztás módja és foka, a gondatlanság következményei, a rossz szándék és az okozott kár nagysága szerint lehetnek:

I. kisebb szolgálati vétségek;

II. nagyobb szolgálati vétségek.

15. §.

Kisebbszolgálati vétség alá tartozik minden oly cselekmény vagy mulasztás, mely után a püspöki javakra tényleg sem anyagi, sem erkölcsi kár nem

hárul, de mely olyant könnyen maga után vonhatott volna; mely mellőzi a megszokott rendet, fegyelmet, lelkiismeretességet, pontosságot, éberséget, buzgóságot, engedelmességet, jóakaratot, méltányosságot, tapintatot és körültekintést.

Ezek többszöri ismételése a következő pontok alá tartozik.

16. §.

Nagyobb szolgálati vétségek:

A mélt. Püspök úr megsértése vagy az irányában tanusított tiszteletlenség. Mindennemű kártételek, melyek akár a tisztviselő által, akár annak rosszakarata vagy hanyagsága miatt mások által okoztatnak; rossz indulatból eredő alaptalan vádak; a tisztviselői minősítvénynyel össze nem egyeztethető társadalmi viselkedések; becsületsértések, valamint a szolgálati hűtlenség.

17. §.

Szolgálati hűtlenséget követ el, ki a rábizott javakból, legyenek azok akár számadásilag, akár a dolog természetéből kifolyólag gondjaira hagyva, — valamit eltulajdonít, vagy annak elidegenítésében segítkezik, valamint a ki hivatalos ténykedéseit a mélt. Püspök úr érdekeinek rovására, saját anyagi hasznára kiaknázza.

18. §.

Ha a szolgálati vétséget elkövető igyekezett, hogy mulasztott kötelességét jóvátége, ha a balkövetkezményeket, melyek hibájából keletkeztek, megelőzni iparkodott, ha az okozott kárt megtérítette, azelőtt feddhetlenül szolgált és ha a vizsgálatot ferditésekkel, hazugsággal nem iparkodott megnehezíteni: úgy ez a szolgálati vétségben enyhítő, ellenkezőleg súlyosító körülménynek vétetik.

19. §.

Ha valaki a lelkiismeretes szolgálattal össze nem egyeztethető kihágások bármelyikének tudomására jó, szigorú kötelességévé tétetik az illetőnek, hogy azt hivatalosan, írásban bejelentse.

20. §.

A kisebb szolgálati vétség megtorlandó:

1. elsőfoku megintéssel,
2. másodfoku megintéssel, ezen megintés azonban már a jószágigazgató által kirovandó pénzbüntetéssel jár.

21. §.

A nagyobb szolgálati vétség megtorlandó:

1. elsőfoku megrovással,
2. másodfoku megrovással,
3. harmadfoku megrovással.

22. §.

Az elsőfoku megrovás büntetésből való áthelyezést, a másodfoku pedig rangosztály és fizetés leszállítást is vonhat maga után, míg a harmadfoku megrovás föltétlen elbocsájtással jár.

23. §.

Büntetésből származó költözködések kiadásai az uradalmi pénztárból soha utalványozva nem lesznek.

24. §.

Harmadfokú megrovások következő okokból mondatnak ki:

1. szolgálati hűtlenség miatt;
2. bebizonyított rosszakaratból kivitt kártételek miatt, ha ennek folytán az uradalmi jószág lényeges hiányt szenvedne;

3. ha valaki másodfokú megrovás után is további megrovásra adna okot, vagy erkölcsileg annyira süllyedne, hogy hivatalának pontos betöltésére birható nem volna;

4. ha valamelyik tisztviselő bünvádi eljárásban elítéltetnék, melynek következménye a tisztviselők testületén vagy a szolgálati érdeken csorbát ejtene;

5. engedelem nélkül kötött házasság esetében.

25. §.

A rangosztály leszállítása azon legsúlyosabb büntetés, melynek kiszabása után valaki még továbbra is a szolgálattal maradhat, miért is a vétkes azon szomorú következményekre figyelmeztetendő, melyeket további hasonló fenytések maguk után vonnak.

26. §.

Ha bekövetkeznék azon szomorú kötelesség, hogy valaki szolgálatából elbocsájtatnék, akkor az több időt, mint a mennyi okvetlenül szükséges az uti készüldésre, — a szolgálata után járó lakásban nem tölthet.

27. §.

Ha a megóvandó érdekek természete arra kényszerít, hogy valaki az itt felsorolt bűnhődésen túl még az országos törvények hatalmának is kiadassék, akkor az csak a mélt. Püspök úr beleegyezésével történhetik, különösen ha az illető családos és egyébként bizonyítékát adja az igaz, benső megbánásnak.

28. §.

A kártételek megtérítése követelhető, de a kártérítési eljárás csak a mélt. Püspök úr jóváhagyásával indítható meg.

III. FEJEZET.

A jószágigazgatóság.

Jószágigazgató.

29. §.

A jószágigazgató a püspöki uradalom vezetője és felelős kormányzója, a mélt. Püspök úr első gazdasági tanácsosa, s rendeleteinek végrehajtója.

30. §.

A jószágigazgatónak áthatva kell lennie azon felsőbb érdekek által, melyeket a mélt. Püspök úr állásánál fogva képvisel s ügyelnie kell, hogy az összes uradalmi alkalmazottak magatartása ezen tekintetekkel mindenben összhangzó legyen. Ő örködik a fölött, hogy a püspöki javadalommal összekötött kegyúri kötelezettségek a legpontosabban teljesítenek s erre nézve jogos panasz ne merülhessen fel; ebből folyólag:

31. §.

A kegyúri épületeket évenként alapos vizsgálat alá véteti, alkalmilag személyesen is meggyőződik azok állapotáról, s a szükségesnek talált helyreállítás iránt, ha az 50 koronát meg nem halad, saját hatáskörében intézkedik, magasabb költséget igénylő helyreállításokra azonban a mélt. Püspök úr előleges engedélyét kell megnyernie.

32. §.

Az uradalmi birtokok és az azokhoz tartozó jogok épségben tartására felügyelni, megvédésükről gondoskodni, a vagyon értékét fenntartani, fejleszteni, a jövedelem okszerű növelését elősegíteni, az erdősegek üzemtervének pontos betartása felett őrködni.

az ezen szükségesnek mutatkozó változásokra nézve az illetékes erdészeti hivatalokat irányítani a jószágigazgató feladata és kötelessége.

Az idevágólag szükségesnek talált intézkedésekre nézve javaslatot terjeszt a mélt. Püspök úr elé.

33. §.

Az ujonnan rendszeresítendő vagy megüresedő tiszti állások betöltésére nézve a jószágigazgató terjeszt javaslatot a mélt. Püspök úr elé s a kinevezeteket hivatalába megbizottja által bevezeteti, neki leltár mellett mindazt átadhatja, a mi ingatlan és ingó vagyonban és felszerelésben a kezelésére bizott birtokhoz tartozik.

34. §.

Az uradalom pénzeiről minden hónapban, a termény, anyag és élő leltáráról minden év június havában részletes kimutatást terjeszt a mélt. Püspök úr elé, mellyel egyidejűleg a jövő évre tervezett fontosabb intézkedésekre nézve is javaslatot ad.

35. §.

Minden év utolsó hónapjában bemutatja a mélt. Püspök úrnak a jövő évre szóló előirányzatot, a mely a terménybeli és pénzbeli bevételeket és kiadásokat, a tervezett ujításokat, ezek földözetét, építkezéseket, föld és erdő munkálatokat, felszereléseket, a marhaállományban szükséges változásokat s mindazt feltüntesse, ami az uradalmi javak és jogok fenntartására s fejlesztésére szükségesnek mutatkozik.

Az előirányzat alapját állandó tételeknél rendszerint öt előző év átlaga képezi; annak anyagául szolgál az egyes kezelőtisztek által külön-külön készítendő és a jószágigazgatóhoz beterjesztendő részletes előirányzat, s ezenfelül mindaz, ami a jószágigazgató által az okszerű fejlesztés érdekében szükségesnek tartatik.

A mélt. Püspök úr által jóváhagyott előirányzat szolgál a következő év gazdasági kezelésének alapjául.

Ezen előirányzat alapján és keretében az összes szükségleteket a jószágigazgató utalványozza, az ő utalványa nélkül egyetlen tisztt sem jogosult kiadásokat tenni. A jószágigazgató utalja be az összes pénz és terménybeli bevételeket is. Az elmúlt évről szóló zárszámadást és tiszta jövedelmi kimutatást minden év május havában terjeszti a mélt. Püspök úr elé.

36. §.

Előirányzaton kívüli fizetésekhez a mélt. Püspök úr külön engedélye s meghatalmazása szükséges.

Új gazdasági üzemek behozására s létezők jelenlétekenyebb változtatására, a holt és élőleltárnak 1000 koronát meghaladó szaporítására, új építkezésre, 400 koronát meghaladó épületjavításra, 200 koronát meghaladó talaj stb. javításra, mező és erdőgazdaság terményeinek 3000 koronát meghaladó értékesítésére, amennyiben ezek az évi előirányzaton kívül történnek, a mélt. Püspök úr előzetesen kikért jóváhagyása szükséges.

37. §.

A jószágigazgató az összes uradalmi épületek és gépek évenkénti megvizsgálásáról gondoskodik, hogy egyrészt a felmerülő kisebb hiányok azonnali kiigazítása által a nagyobb romlás megakadályoztassék, másrészt pedig a munkálatok tervszerű csoportosítása által a költségek arányos felosztása eszközöltethessék.

38. §.

A jószágigazgató közvetlen ellenőrzési jogánál fogva minden uradalmi alkalmazottat felelősségre vonhat; tartozik azonban intézkedni és felügyelni, hogy az ellenőrzéssel különösen megbízott közegek meghatározott időben rovancsolást tartsanak s a leltári

vagyon pontosan nyilvántartassék, továbbá arról is, hogy az erdővéd személyzet a főerdészek által havonként legalább kétszer felülvizsgáltassék s ezt az erdővédeknél levő naplókba megjegyzéseikkel együtt a helyszínén bevezetni tartoznak.

39. §.

A jószágigazgató felelősséggel egyedül a mélt. Püspök Úrnak tartozik. Az összes mező- és erdőgazdasági tisztek s a központi alkalmazottak a jószágigazgatónak alárendeltnek s utasításaihoz szorosan alkalmazkodni tartoznak.

Szigoruan kell a fölött őrködni, hogy a tisztek kötelességeiket hűségesen és buzgóan teljesítsék s mindenben kenyéradójuk állásának megfelelő viseletet tanusítsanak. Az üdvös szigor mellett azonban igazságos, pártatlan, méltányos és emberséges bánásmódban részesítendőek.

40. §.

A tiszteknek 6 napot meg nem haladó szabadságot adni, őket hanyagság, meg nem felelő viselet esetén megdorgálni, 40 koronáig megbírságot, viszont az uradalmi alkalmazottak és megbízottak különös elismerésre méltó szorgalmát és hűségét 40 koronáig megjutalmazni joga és kötelessége a jószágigazgatónak.

41. §.

Haszonbérleti szerződések a mélt. Püspök úr jóváhagyási záradékának kikötésével kötendőek meg. Kivételnek azon haszonbérletek, melyek egy évre szólnak és melyek évi bére 1000 koronán túl nem emelkedik.

42. §.

Az uradalomban alkalmazandó iparosokat, gazdákat, erdőőröket és nyugdíjképes eselédeteket a jó-

százigazgató szegődtesi s menti fel állásuktól; ebben azonban az illető tisztnek javaslatát, illetve kérelmét is meghallgatja.

43. §.

A terménybeli járandóságok váltásdíját, tekintettel a folyó árakra, a jószágigazgató állapítja meg és egy év keretén belül törlesztendő fizetési előlegeket engedélyezhet.

44. §.

Minthogy a jószágigazgató bizalmi állásának csak úgy tehet eleget s a fölügyeletet s legfőbb intézkedést csak úgy gyakorolhatja hatályosan, ha minden mozzanatról személyes tájékozást szerez: az uradalmi birtokokat sűrűn látogatni, különösen is a nagyobb jelentőséggel bíró munkálatokat személyesen ellenőrizni tartozik.

Látogatásai alkalmával a netán észlelt mulasztások pótlása, a szükségesnek talált intézkedések fogantatba vétele iránt azonnal személyesen rendelkezik, a végrehajtás fölött őrködik, szükség esetén a szerződésileg biztosított, de elmulasztott kötelezettségek teljesítését törvény útján is szorgalmazza; ezen eset kivételével azonban perek indítására a mélt. Püspök úr előleges meghatalmazását mindenkor ki kell kérnie; ebből kifolyólag minden bármi jogi vonatkozású ügyet elintézés előtt véleményezés és javaslatétel végett az uradalmi ügyésznek ad ki.

45. §.

Amennyiben a jószágigazgató az összes intézők közvetlen felelősvalója, mint ilyen felügyel a kezelés körébe vágó minden dologra, u. m. a pénztár, magtár, anyagletár kezelésre, állattenyésztésekre, az állatállomány takarmányozása és jókarban tartására, az igaerő helyes kihasználására, a talajművelés, vetés,

aratás és cseplési munkálatok szakszerű vezetése, jó beosztása, előnyös kivitelére, a cselédség és munkások, illetve szakmányosok gondos szegődtetése, szerzése és szerződtesítésére, gondot fordít arra, hogy a cseléd- és munkásnép fegyelmezetten tartva, igazságos és emberséges, erélyes bánásmódban részesüljön, hogy a rend és az uradalom és munkásnép közti jó viszony és bizalom biztosíttassék.

46. §.

A jószágigazgató rendszerint minden negyed évben tisztí székert tart, melyre a gazd. és erdészeti intézők mind megjelenni tartoznak.

Minden tiszt előadja az értekezleten a lefolyt negyedévben végzett munkálatát, az igás és használatok állapotát, esetleg szaporulatát; a vetések, rétek, legelők állását, a munkásviszonyt, időjárásai változásokat és egyéb tapasztalatokat, valamint a megkezdett hóban végzendő munkák tervezetét.

Mindezt a jószágigazgató elnöklése alatt együttlevő tisztség részletesen megtárgyalja és ennek alapján a teendőkre nézve megállapodnak.

A lefolytakról rövid jegyzőkönyv veendő fel, melyben a fentiekon kívül a pénzzükségletek és beszerzendőkre vonatkozó kérelmek, eladásokra vonatkozó tervezetek s egyéb javaslatok is tárgyalhatók.

A jegyzőkönyv a hozzászatolt havi kivonatok és egyéb beadványokkal ömél. a Püspök úrnak felterjesztendő. Ha azonban tisztiszék nem tartatnék is, a havi kivonatok és egyéb beadványok föltétlenül benyújtandók külön is.

47. §.

A jószágigazgató által gyakorolt ellenőrző feladat köteleességévé teszi, hogy az intézőségek pénztárait belátása szerinti időben, de évenként legalább négyszer

az uradalmi számvevő útján rovancsolja s ennek esetenkénti megtörténtét a tisztszék jegyzőkönyvében bejelentse.

48. §.

Köteles az intézőségek gazdaságait gyakran megsemlélni, az azokon folyó gazdasági, talajjavítási, építkezési munkák menete és milyensége felől, a munkások helyes beosztásáról meggyőződést szerezni; a magtárakat, istállókat, legelő állatokat, takarmányozást és szérűskerteket megtekinteni, illetményes állattartást az uradalmi számvevő útján ellenőrizni, az esetleg észlelt hibák, fölösleges költségek kiküszöbölésére, rendtelenségek megszüntetésére és a hiányok pótlására a kezelő-tisztet haladéktalanul utasítani.

49. §.

A jószágigazgató tudta, illetve ellenjegyzése nélkül senkinek, még a legcsekélyebb összeget vagy értéket — sem bevételezni, sem kiadni nem szabad, ép úgy nem szabad az Ő tudta és ellenjegyzése nélkül semmi néven nevezendő uradalmi levelet vagy okmányt senkinek átadni.

IV. FEJEZET.

Gazdatisztek.

Intézők.

50. §.

Az egyes gazdaságok vezetése és kezelésével az intézők vannak megbízva.

Kötelesek a rájuk bízott birtokok és hozzájuk tartozó jogok és mellék haszonvételek épségben tartására ügyelni, azokon oly gazdálkodást folytatni,

hogy a birtok értékének megfelelőleg jövedelmezzen, a nélkül azonban, hogy a birtok értéke túlhasználat vagy rossz művelés folytán csökkenjen.

Első sorban ők hivatottak arra, hogy a kezelésükre bízott birtokokon vezetendő helyes gazdálkodás iránt tervet készítsenek, ennek keresztülvitelére javaslatokat adjanak.

51. §.

A kezelésükre bízott birtokok határai megállapított beosztása, a felszerelés és készletek, az épületek, szérűskertek, ültetvények épségben és rendben tartása az intézők kötelessége.

52. §.

Kötelessége az intézőknek minden gazdasági munkát személyesen intézni és arra felügyelni, kiváló gondjuknak kell lenni a talaj kellő időbeni helyes megművelésére, trágyázására, tisztántartására, a vetés, gyomlálás, kapálás, kaszálás, aratás, hordás, kazalozás, cséplés szorgos foganatosítására.

53. §.

Az igás- és haszonállatokat jókarban tartani, a takarmányozást jóváhagyásra beterjesztett szakszerű terv alapján intézni és arra személyesen felügyelni, az intézők kötelessége.

54. §.

A gépek, eszközök és egyéb leltári tárgyak karbantartása és javítása, valamint a pótlás és új beszerzés iránti javaslattétel az intézők gondjai közé tartozik.

55. §.

A cséplőgépnél súlymérték szerint történt ellenőri bemérés után magtárba kerülő gabonafélék nemenként elkülönítve, tisztán és szabályos garmadákban kezelendők.

A magtárkulcsok kizárólag az intézők őrizete alatt állanak.

Bemért gabonát rostálni csak jószágigazgatói engedéllyel, átmérni is csak annak intézkedésére és közbenjöttével szabad, mely utóbbi esetben a netaláni többlet bevételezendő, míg a hiányért felelős az intéző.

A gabona-készlet minden havi maradványa után 0-17%, vagyis 1000 kgr. után 17 kilogramm apadás számítandó.

56. §.

A gazdaságokban alkalmazott nyugdíjképes iparosok és felügyelő-cselédek az intézőknek javaslatára a jószágigazgató által neveztetnek ki és bocsájtatnak el, de sürgős szükség esetén az intézők által azonnal felüggeszthetők.

A többi cselédet az intézők fogadják fel és bocsátják el, kötelesek azonban erről minden felmondási időben és esetben a jószágigazgatónak megokolt jelentést tenni.

Gondoskodniok kell, hogy tisztességes, erkölcsös, ügyes, szorgalmas és munkabíró cselédségük legyen, köztük a rendet és fegyelmet nekik kell fentartani, tőlük hűséget, jó munkát, jó állapotpolást, békés együttélést és gyermekeik iskolába járatását követelni.

57. §.

Kiváló kötelességük az intézőknek a részes vagy szakmányos és napszámos munkás gondos szerzése és szerződtetése; szoros felelősség terhe alatt tartoznak kellő időben az aratás és cséplésre, esetleg téglavetés, árkolás s a többire megbízható és kellő számú munkást szerződtetni és éven át minden munkát kellő időben végezve, az ahoz való elég, de sohasem felesleges számú napszámos munkást megszerezni.

Munkaszerződések feltételei a jószágigazgatónak mutatandók be s a szerződés csak annak ellenjegyzése mellett érvényes.

58. §.

Kötelesek az intézők a reájuk bizottakról egyszerű számvitel mellett az előirt könyvek szerinti számadást vezetni, minden értékváltozást, bevételt és kiadást pontosan elkönyvelni, a tételekhez okmányokat beszerezni, pénztári számadásaikat havonként, anyagszámadásaikat negyedévenként számvevőszéki vizsgálatra beterjeszteni és az év befejeztével a felülvizsgált okmányokkal felszerelendő évi számadást március 5-ig benyújtani.

59. §.

A gazdálkodás tervszerű viteléhez évi előirányzatokat — melyekbe a fentartáshoz, gazdaság vezetéséhez és fejlesztéséhez szükséges minden kiadási tételt pontosan, a bevételieket reményletli becslés alapján állítanak be, — az előző év november 25-ig be kell terjeszteniök.

Az évi előirányzatba veendő fel az új építkezések, élő- és holt leltár szaporításra tervezett költségek is.

Ezen előirányzati tervek véleményes jelentés kíséretében nyújtandók be a jószágigazgatóhoz.

60. §.

Községek képviselő-testületében és az útbizottságokban a kezelő-tisztek az uradalom képviselői, kik mint ilyenek, az uradalom érdekeit a jószágigazgatótól vett utasítások szerint megvédeni kötelesek s minden egyes kiküldetés vagy gyűlésről írásban jelentést tartoznak tenni a jószágigazgatónak.

V. FEJEZET.

Erdőtisztek.

a) I. főerdész.

61. §.

Az erdőhivatal és az erdészeti szakmában alkalmazott összes erdőtisztek főnöke és az erdőgazdálkodás vezetője az első főerdész.

Az erdőrendezési és üzemtervi, valamint az üzemátvizsgálási munkálatokra az érdekelt erdész és II. főerdész véleményének meghallgatása után javaslatot terjeszt a jószágigazgató elé; elfogadás esetén az ebben foglalt, esetleg a jószágigazgató által módosított vagy más irányban megszabott erdőgazdálkodási tervet elkészíti és jóváhagyás végett a jószágigazgatóhoz felterjeszti.

62. §.

Köteles gondoskodni arról, hogy a határok és az erdők üzemterv szerinti belső beosztása állandóan megjelölve legyenek.

63. §.

Minden ősszel kijelölteti a tarolásra előírt vágásokat, magfákat és a véderdők esedékes szálfaít, felbecsülteti a kihasználásra kerülő fát és minden év szeptember 15-ig javaslatot ad be az értékesítésre nézve a jószágigazgatósághoz.

A már eladott faállomány szerződés szerű kihasználását ellenőrzi, gondot fordít arra, hogy a szerződés betartására az erdőtisztek gondosan felügyeljenek és a kikötött időre a letarolt erdőterületek kellő állapotban kerüljenek vissza felújításra.

Felügyel a házi kezelésben levő vágásokra és a raktárak rendes kezelésére; a pénz és termékekről vezetett naplókat ellenőrzi.

64. §.

Felügyel az erdőgondnokságokhoz tartozó szántók és rétek használatára, úgy a bérépületekre is.

Ezekről kimutatásokat készítet az erdőtisztek által s felülbírlás után az erdőtisztek véleményének meghallgatása mellett, minden év április hó 5-ig, illetve a makkbecslésről szeptember 5-ig javaslatot terjeszt be a jószágigazgatósághoz.

65. §.

Legfőbb kötelessége az erdőfelújítás gondos, szak-szerű vezetése.

Az erdőségeket éven át gyakran beutazni tartozván, tájékozva kell lennie az üzemtervileg beültetésre kerülő területek felől, úgy arról is, hogy milyen pótlást igényelnek az előbbi ültetések és a természetes felújítással erdősülő területek. Ez alapon a beérkező értési terveket nemcsak az üzemtervekkel, hanem a tényleges állapottal is egybevetve, felül kell bírálnia és az összes uradalmi erdőkben foganatosítandó felújításokról minden év október 15-ig javaslatot tesz a jószágigazgatóságnak.

Kiváló gondot kell fordítania a csemetekertekre, minden erdőkezelő tiszttől szigorúan meg kell követelnie, hogy minden vágás-sorozatban kellő számú és kiterjedésű csemetekertet tartson és azokban a vágás-sorozat kiültetésére bőségesen elég csemetét termeljen, hogy a felújítás akadálytalanul folyhasson.

Bővebb makkterméskor, valamint, ha csemete-fölösleggel rendelkeznek az erdőgondnokságok, nemcsak a pótlások és esedékes területek beültetéséről, de a közelebbi években letarolásra kerülő szálerdők alátételezéséről is gondoskodni tartozik.

66. §.

Erélyesen ellenőrizni köteles az erdővédelmet és az észlelt mulasztásokat és hanyagságot a legszigo-

rúbban megróni és megtorlásukra javaslatot tenni a jószágigazgatóságának.

Figyelemmel kell kísérnie a tűz- és rovarkárokat, szél- és hőtöréseket és azok elhárítására és méréséklésére a kellő óvintézkedéseket megtenni és a védelmi utasításokat megadni.

67. §.

Gondot kell fordítania a vadászat, vadtenyésztés és védelemre, úgyszintén az esetleges halászatra, patakmedrekre és partokra. Az I. főerdész lesz köteles a jószágigazgató által a rezidenczia részére szállítandó kiírt vadról gondoskodni, illetve azt a személyzettel lelővetni, mert ellenkező esetben az az I. főerdész terhére lesz a piacon beszerezve.

68. §.

Felügyelni kell az erdészeti kezelésben levő épületek karban tartására.

69. §.

Ellenőrzi a föld- és rét-, illetve állattartási és legeltetési illetmény kiszolgáltatását és köteles a netán észlelt visszaéléseket azonnal beszüntetni s a jószágigazgatóságának bejelenteni.

70. §.

Köteles az I. főerdész az alája rendelt gondnokságokat gyakran bejárni és az erdővédelmet, csemetekert kezelést, erdőfelújítást és kihasználást felülvizsgálni, a határok megjelölését, az erdők üzemtervszerű beosztását, a vágásterületek kitézését, a fa felmunkálását, raktározását és fuvarozását, épületek karban tartását, a vadászati és halászati dolgokat ellenőrizni.

Az erdészekkel egyetértőleg állapítják meg a favágó- és fuvarbéreket.

71. §.

Köteles az erdészek által kezelt pénztárakat be- látása szerint bármikor, de évenként legalább négyszer rovacnosolni, vágás- és raktárkészleteiket számbavenni és évenként, az új vágás idény kezdete előtt, a számadási maradvánnyal összehasonlítani és az eredményt bejelenteni.

72. §.

A II. főerdész és erdészek összes beadványaikat közvetlen felebbvalóik útján az I. főerdészhez s ez által a jószágigazgatóságához terjesztik be, melyek az illetők ellenjegyzésével, esetleg észrevételekkel láttatnak el.

73. §.

Erdőörök kinevezése, áthelyezése vagy lefokozása s elbocsajtása az I. főerdész javaslatára a jószágigazgató által eszközöltetik, de szükség esetén a főerdészek által azonnal felfüggeszthetők.

74. §.

Az I. főerdész egyúttal kezelő-erdész is, s mint ilyen a II. főerdésznek szóló szabályok szerint jár el.

b) II. főerdész.

75. §.

A nádasdi erdőgondnokságba osztott birtokok kezelő-tisztje a II. főerdész.

Az erdőgazdálkodás üzemtervileg megszabott irányt követ ugyan, de a kivitel helyes foganatosítása biztosítja az elérhető legjobb jövedelmezést a jelenben és az erdőbirtok tőkeértékének növekedését a jövőre.

Mivel ez jó kezeléssel biztosan elérhető, míg az ellenkező a birtok tőkeértékének csorbulását, sőt tönkretételét vonhatja maga után, az eredményes jó

kezelés feltétlenül megkövetelendő az erdőtisztektől, kik szükség esetén üzemtervi módosításokat is javaslatba hozhatnak.

76. §.

Köteles a II. főerdész a rája bizott birtokok ép-ségben tartására ügyelni.

Ennek első és főfeltétele, hogy a birtokokat és azok határait minden részében ismerje.

A birtokok határainak tagosítási, kataszteri és üzemtervi térképek alapján való fentartása töréspont-jainak könnyen el nem pusztítható módon való meg-jelölése és állandó szorgos felügyelete kötelességét képezi.

Eljárásában irányadóul a jóváhagyást nyert leg-tolsó üzemterv szolgál.

77. §.

Az erdő állagát a rendelkezésére álló erdőőrök és kerülőkkel megvédeni, úgy ezt, mint a kezelése, illetve felügyeletére bizott más művelési ágakhoz tar-tozó területeket a károsításoktól megóvni tartozik.

78. §.

A védszemélyzet járkerületét szabatosan megje-lölni és őket erélyesen vezetni, köztük szigorú fegyel-met tartani, működésüket állandóan éber felügyelet és ellenőrzéssel kísélni köteles. Erdőőrök változtatá-sára javaslattal élhet, míg a kerülőket az I. főerdész a jószágigazgatónak előzetes bejelentés alapján elbo-csájthatja s ujakat fogadhat.

79. §.

Különösen kiterjeszszék figyelmöket a tűz- és tilos legeltetés okozta károk elleni védelemre.

Gondot fordítsanak az állat- és rovarkárok mér-séklésére, egerek, szüfélék és hernyók pusztítására.

Az erdőben rovarszaporodásra alkalmas dült fák, hó-törések, száraz ágak értékesítendőek, vagy ha értéke-síteni lehetetlen volna: elégetendőek.

Széltpérés ellen sűrű szegélyültetésekkel véde-kezzenek, s amennyiben ez nem nyújtana kellő védel-met, a kihasználásra idejében tegyenek javaslatot.

80. §.

Az erdőkezelőtisztek jelölik ki az üzemterv szerint esedékes vágásterületeket és amennyiben a fának lábön való eladása tervezetik, külön-külön a műfát s tüzi-fát — az előbbi szálanként — felbecsülik.

Hasonlólag járnak el a véderdőkből kiszedhető szál- és az egyebütt visszahagyott magfákkal és min-den becsjegyzéket évenként szeptember 5-ig felterjesz-tenek az I. főerdészhez.

81. §.

A jószágigazgató által az I. főerdész közbejötté-vel foganatosított eladás közlése után az erdőkezelő tisztek ellenőrzik a szerződészerű kihasználást és elszállítást, kiváló gondot fordítva arra, hogy a leta-rolt területek időben és felújításra alkalmas állapot-ban kerüljenek vissza.

82. §.

Kötelesek a házilag tarolandó vágások fájának felmunkálására kellő számú, jóra való munkást szer-ződtetni, a tarolást lehetőleg a föld színéig, a felmun-kálást előre megszabott méretek szerint eszközöltetni, tűzifát rendesen osztályozni és tömötten rakatni, galy-fát meghatározott nagyságú egyforma csomókba, karók közé rakatni, levágott tuskét, bozótot felégetni, úgy, hogy a terület tisztán álljon beültetésre.

83. §.

A fuvarozás és raktározás az erdészek által in-téztetik.

Egész vágások eladására az erdészek ajánlatokat szereznek és azokat felterjesztik az I. főerdészhez.

Az erdön vagy raktáron levő fa kicsinyben eladására javaslatot adnak be az I. főerdészhez, s a jószágigazgató által megállapított egységáron az értékesítést az erdészek foganasítják.

84. §.

A mellékhaszonvételek, úgymint: rétek és szántók, épületek bérbeadás útján hasznosítására stb. — szükség esetén becsü-jegyzékkel ellátott — javaslatot tesznek; a bérbeadottakra felügyelnek, azokat ellenőrzik és a bérösszegeket, ha szükséges, bírói fizetési meghagyás útján is felelősség terhe mellett behajtani kötelesek.

85. §.

Kötelesek a gondnokságukhoz tartozó épületek jókarban tartásáról gondoskodni.

86. §.

Az erdészek elsőrendű foglalkozása és legfőbb kötelessége az erdők felújítása.

Kötelessége minden erdőkezelő tisztnek gondnoksága valamennyi vágássorozatában elegendő csemetekertet létesíteni s abban annyi csemetét termelni, hogy mindig két évre esedékes terület csemetével egészben beültetethessék.

A csemete kertek egyszerű és olcsó módon létesítendőek és gondosan művelendőek.

Gond fordítandó a diófa előállítására is, mely iskolázva, a nedves, köves völgyek és tisztások beültetésére fordítandó.

Altalában kőris, szil, akác stb. csemete is termelendő.

87. §.

Kötelesek a kezelő erdészek minden ősszel október 5-ig az őszi és tavaszi erdőfelújításokról gondosan összeállított értési tervet beterjeszteni.

88. §.

Kötelesek az erdészek gondnokságuk területén a vadászati és halászati jogokat is gondozni.

A kártékony vadakat pusztítani, a nemes vadat gondozni, azok részére etetőket és sózókat állítani, télen rekettye s egyéb vadtáplálásra alkalmas nagy rügyű fákat dönteni, ágakat vágatni, az etetőhöz nyáron át néhány boglya szénát készíttetni, a vadat kiemelni, vadorzók ellen erélyesen eljárni tartoznak.

A halászatot védeni, halpusztító állatokat és madarakat ellövetni, sebes patakokban meder-mérséklőket alkalmazni, a medret és partokat gondozni kötelesek.

Ott, a hol a patakmedrek szabályozásra, a partok védművekre szorulnak, tervezetet készítenek és azt elbírálásra fölterjesztik.

89. §.

Az erdőgondnokságok körébe eső községek képviselő-testületeiben és útibizottságaiban az erdészek képviselik az uradalmat, eljárásukról mindenkor írásban jelentést tenni tartoznak.

90. §.

Az erdészek számadásvitelre és előirányzatok készítésére ép úgy kötelezvék, mint az intézők, miért az 58. és 59. szakaszokban foglaltak ezekre is kötelezők.

91. §.

A beadványokra nézve a 72. pontban foglaltak az irányadók.

VI. FEJEZET.

Központi hivatalok.

a) Számvevőség.

92. §.

A számvevő a jószágigazgató irodájának vezetője, az összes beérkező iratokat átveszi, iktatja, a jószágigazgatónak előadja; a jószágigazgatótól vett utasítás szerinti válaszokat, intézkedéseket, rendeleteket, feliratokat és felterjesztéseket fogalmazza.

Az uradalmi levéltár kezelője és őrzője s az igazgatósághoz beosztott segéd-személyzet közvetlen főnöke is.

93. §.

Mint ilyen az összes uradalmi vagyonynyilvántartás és számvitel felügyelője és vezetője.

Az uradalmi pénzek különböző számlákra lévén elszámolandók, ezekről a napló és okmányok alapján készülő főkönyvet is köteles vezetni.

Az egész évre egy kimutatás alapján bevételbe utalványozott haszonbérekről, valamint a hasonló módon kiadásba utalványozott fizetésekről a számvevő külön-külön számfejtő-könyvet tartozik vezetni.

Nyilvántartja a takarékkönyvben elhelyezett pénzeket, valamint a kölcsöntörlesztések, adók, illetékek, vizszabályozási járulékok, biztosítási díjak, esetleg egyéb meghatározott időre esedékes fizetések határidejét; és ellenőrzi azon bérlőket, kik közvetlenül biztosítanak.

A számvevő készíti minden hó utolsó napján a jószágigazgató által Ő méltóságának bemutatandó jövő hóról szóló előirányzatot.

94. §.

Nyilvántartást vezet:

- a) a káptalannál őrzött ingó törzsvagyonról s az abba fizetendő kölcsöntörlesztésekről;
- b) bérleti és vételügyi biztosítékokról;
- c) a hátralékban levő maradványföld, malombér és kamataikról;
- d) az összes uradalmi birtokokról birtokkönyvet készít, melyben a birtokok részletesen felsoroltnak; e birtokkönyvben az eladás, csere, kisajátítás, művelési ág változás stb. útján előálló változást minden alkalommal bevezeti;
- e) a nyugdíj-alapról;
- f) letétekről.

95. §.

A számvevő az összes tisztek pénz-, termény- és leltár-számadásait és az azokhoz tartozó okmányokat úgy számszerűleg, mint érdemükben általános szempontokból és különös tekintettel e szabályzatra és a jószágigazgatóság által kiadott rendeletekre, felülvizsgálja.

Ez okból a szerződések és az elszámolást érdeklő minden intézkedés és rendelet kiadás előtt a számvevővel közlendő, ki az abban foglalt összegeket és határidőt előjegyzésbe veszi.

Az okmányokat minden számadó tiszttel a naplómásolat és havi kivonathoz csatolva terjeszti be; ezek vizsgálatánál a számtani hibából eredő eltéréseket a számvevő egyszerűen helyesbíti, míg egyéb hibák és felvilágosítást igénylő dolgokra észrevételeit megteszi s azokat a jószágigazgatónak bemutatja.

A jószágigazgató által láttamozott észrevételeket kiadja s a nyert pótlás, illetve felvilágosítások alapján a kifogásolt okmányokat újra bírálat alá veszi és netáni pótészrevételeit megtéve, láttamozás végett a

jószágigazgatóhoz betejeszti s ennek megtörténtével kiadja az érdekelt számadótisztnek.

A kifogás alá nem esett okmányok utalványozás végett a jószágigazgatónak betejesztetnek.

Az évi zárlat után minden számadó tiszt által készítendő évi számadást összehasonlitva az előiránnyal, újra felülvizsgálat alá veszi és netáni nehézségeit számszerű és érdemi szempontból megtéve, azokat a jószágigazgató láttamozása mellett a számadó tisztnek kiadja.

Az észrevételekre betejesztett felvilágosító feleletek figyelembe vételével javaslatot tesz a felmentés vagy elmarasztalásra.

Az e fölötti döntést a jószágigazgató elnöklése alatt az I. főerdész, ügyész és számvevőből alakuló bírálószerk mondja ki, melynek határozatai a mélt. Püspök úrnak jóváhagyásra bemutatattanak.

A bírálószerk jegyzője a számvevő.

A számadó tisztnek a felmentvényt a mélt. Püspök úr adja meg, esetleg az elmarasztalásra nézve intézkedik.

96. §.

A számvevő a központi pénztár rendes vizsgálója, s mint ilyen e pénztárt lehetőleg sűrűn, de legalább havonként egyszer rovincsolja.

A központi pénztár által teljesítendő bevétel és kiadásra vonatkozó minden rendelet és utalvány, valamint a jóváhagyott haszonberek és fizetések kimutatása is, a számvevőnek kiadatik. A számvevő tartozik ezeket saját nyilvántartásába feljegyezni (előírni) s ennek megtörténtét az okmányra vetett aláírásával és a számvevőség hivatalos bélyegzőjével ellátott záradékkal igazolni és érvényesítés céljából feltejeszteni.

97. §.

A kezelőtisztek és erdészek által készített évi előirányzatokat felülvizsgálja és észrevételei előadása

mellett részletes megállapítása céljából bemutatja a jószágigazgatónak; a megállapított előirányzatok alapján minden év december 25-re összesített előirányzatot készít a jószágigazgatóval, ki azt a mélt. Püspök úr jóváhagyására feltejeszti.

98. §.

Kimutatásilag nyilvántartja a számvevő a tisztii és szolgaszemélyzet, valamint a kegyuriai és kegydíjasok díjtábláját és a bérjövödelmeket.

99. §.

A számvevő felügyel az összes adókiivetésekre és közterhekre és vizsgálja azok helyességét.

Nyilvántartja az állami, megyei és községi adót, a visszabályozási és tűzbiztosítási költségeket, valamint minden köz- és magán-terhet, úgyszintén a bérlők által visszatérítendő adókat, tűzbiztosításokat és illetekeket is.

100. §.

A tisztii kerületek (gazdasági intézőségek és erdő-gondnokságok) új tiszt részére történő átadását az érdekelt tiszttel, illetve főerdészszel a számvevő eszközli.

Az átvételről négy példányban leltár készítendő, egy a számvevőség, egy az erdőhivatal és egy-egy példány az átadó és átvevő kezelőtiszt részére.

101. §.

A számvevő a jószágigazgatónak történt előzetes bejelentés alapján az összes tisztii kerületekben évenként legalább egyszer, lehetőleg többször rovincsolást tart és annak eredményéről a jószágigazgatónak minden alkalommal jelentést tesz.

b) *Központi pénztár.*

102. §.

A pénztárnok a központi pénztár kezelője, mint ilyen bevételezi vagy kiadásolja s elkönyveli a jószágigazgató által utalványozott és a számvevő által számfejtett (előírt) okmányokra esedékes összegeket.

A pénztárnok csakis utalványozott és a számvevőség által a 96. pontban körülírt módon záradékolt okmány alapján teljesíthet bevételeket vagy kiadásokat.

103. §.

A bevételek csak a számvevőség által kiállított számfejtési jegyzék alapján a postán érkező értékek, pénzes levelek és utalványok a számvevő jelenlétében és közös aláírásuk mellett veendőek át, ugyancsak előzetes számvevői előírás alá bocsájtandók a fizetésekből előleg, térítmény vagy bármi más címen levonandó és visszbevételezendő összegek okmányai is.

A postán elküldött értékek és pénzek szintén a számvevő közbejöttével esomagolandók.

Köteles a pénztárnok a pénztárban megforduló 1000 koronás papírpénzek sorozatát és számát feljegyezni.

2000 koronát meghaladó küldeményt a pénztárnok személyesen tartozik a postán feladni, míg a kisebb küldeményeket a hivatalszolga által küldi.

Az adóhivatalnál foganatosítandó és 2000 koronát meghaladó pénzfelvételeket vagy befizetéseket személyesen teljesít a pénztárnok.

A kézi pénztárban felszaporodott pénzekről jelentést tesz a számvevőnek, jószágigazgatónak, ki a főlegnek takarékbetét könyvre leendő elhelyezésére, viszont, amennyiben szükséges, a felvételre a jószágigazgatótól utasítást kér; a pénztárnok személyesen jár el a takarékpénztárban.

Azt, hogy melyik pénzintézetben helyeztessenek el a pénzek, a jószágigazgató határozza meg.

104. §.

A pénztárnok az összes uradalmi pénzeket, a letéteket és a nyugdíjalap jövedelmeit kezeli, minek megfelelőleg külön-külön naplót köteles vezetni:

a) az összes uradalmi pénzekről;

b) a letétekről;

c) a nyugdíjalapról;

és az ezeket terhelő kiadásokról.

A letétek a pénztárszekrény tresorjában tartandók.

105. §.

A pénztárnok köteles minden hónap utolsó napján a pénztári napló utolsó hónapjáról másolatot készíteni s azt a jószágigazgatónak átadni.

106. §.

A pénztárnok, mint a számvevőséggel kapcsolatos hivatal viselője köteleztetik, hogy a pénztári teendők ellátása mellett rendelkezésére álló szabad idejében a számvevő megítélése szerint neki kiosztott számvevői teendőket, ilyenek hiján képességeinek megfelelő és a jószágigazgató által meghatározandó egyéb munkát is végezzen.

c) *Mérnöki hivatal.*

107. §.

A mérnöki hivatal az uradalmakban szükségessé váló földmérések, visszabályozási és építkezési munkák tervezése, kivitele vagy ellenőrzésével foglalkozik; vezetője a mérnök, ki minden szakmájába vágó dolgokban a jószágigazgatóság szakközege.

Köteles a jószágigazgató felhívására bármily földmérési és határrendezési munkát végezni.

Tartozik az összes uradalmi birtokokról kivánság szerint bármilyen térképet, különösen pedig minden intézőség gazdasági térképeit külön és összefoglalva elkészíteni, azokba az előforduló változásokat bevezetni, szükség szerint többszörösíteni s újra készíteni.

Köteles mérnök a tagosítási és a kataszteri térképeket megszerezni és azokat a számvevőnek átadni.

108. §.

Vizek szabályozása, levezetése, talajvizmentesítésre szükséges felvételeket foganatosítani s ennek alapján javaslatot kidolgozni, véleményt adni tartozik.

109. §.

Szükséges új építkezések és átalakításokról terveket és költségelőirányzatokat készít, esetleg a vállalkozók által készítetteteket felülvizsgálja.

Jószágigazgatói utasításra az épületek hiányait megállapítja s azok helyrehozatalára javaslatot tesz.

A kivitelnél a kívánt felügyeletet gyakorolja, kért előlegek mily mérvbeni utalványozását javaslatba hozza, az új építkezést és épületjavításokat felülvizsgálja s a leszámolást elkészíti. Birtokok átadásánál az épületleltárt felveszi és összeállítja.

110. §.

Az összes uradalmi és kegyuri épületekről leltárt készít és vezet, melybe az épületjavításokat, átalakításokat s azok költségét is nyilvántartja és az újonnan építetteket bevezeti.

111. §.

A tűz elleni biztosításokról nyilvántartást vezet, azok lejáratát megújítás végett a jószágigazgatónak bejelenti, a biztosítási bevallásokhoz szükséges bejegyzéseket teljesíti.

112. §.

Az előirányzatokkal beadott építkezési s egyéb, a mérnöki ügykörbe vágó tiszti javaslatokat felülvizsgálja és véleményes jelentést ad róluk, kívánatra a beadványokhoz vázrajzot készít és a házilag előállítandó épületanyagokról szükséges kimutatásokat összeállítja.

d) *Ügyészség.*

113. §.

Az ügyész a mélt. Püspök úr és a jószágigazgatóság jogi tanácsadója. A mélt. Püspök úrtól birt ügyvédi meghatalmazásánál fogva a bíróságoknál és hatóságoknál az uradalom jogi képviselője.

Köteles az uradalmi jogok felett őrködni, ezek sértetlen föntartása érdekében szükséges intézkedések idejében való foganatba vétele iránt javaslatokat és előterjesztéseket tenni, felhívásra bármily jogi ügyben véleményt adni és eljárni.

Az országos törvényeknek, törvényhatósági és egyéb törvényes intézkedéseknek az uradalom vagy a javadalmas viszonyaira vonatkozásait figyelemmel kíséri, s ha ebből folyólag bármi intézkedés vagy állásfoglalás szükségesnek mutatkoznék, az iránt előterjesztést tesz.

114. §.

Az uradalmi szerződéseket ő állítja ki, s a tisztiséget a szükséges jogi tanácsccsal ellátja.

115. §.

Fontosabb ügyekben a mélt. Püspök úrtól, szerződéses viszonyból folyó uradalmi ügyekben a jószágigazgatóság megbízásából vagy javaslatára pert indít és folytat.

A mélt. Püspök úr vagy az uradalom és ennek alkalmazottjai ellen indított perekben mint védő jár el.

Ha az uradalommal szerződéses viszonyban álló kis bérlők ellen késedelmes fizetés miatt bíróság előtt eljárnia kellene, ellenők csak kész költségeit és az uradalomnál megállapított napidijait számíthatja fel.

A reá bízott perekben jószágigazgatói engedély nélkül időhalasztást nem adhat és az eljárást fel nem függesztheti.

116. §.

Amennyiben szükségesnek mutatkoznék, a mélt. Püspök úr engedélyével a jószágigazgató egyszerű perek vitelével az uradalmi ügyészség útján idegen ügyvédet is megbizhat.

e) Segédszemélyzet.

117. §.

A gazdasági ellenőr közvetlen felelőséje a jószágigazgató, ő kezeli a gazdasági pénztárt és a magtárt, ő készíti az intéző tiszttel, a segédtisztok, vagy tiszt segítségével az összes számadásokat, ő ellenőrzi a gazdaságban alkalmazott napszamosokat, az összes etetéseket és az esetleges iparvállalatokat, miért is köteleességévé tétetik, hogy úgy ezeket, mint a napszamosok, valamint az etetéseket is a helyszínén többször ellenőrizze s az esetleges visszaéléseket jelentse azonnal az igazgatóságnak.

118. §.

Segédtisztok úgy a központban, mint kint az uradalmakban közvetlenül főnökeiknek vannak alárendelve, kik iránt engedelmisséggel tartoznak és az uradalom érdekében főnökeik mellett és utasításaik szerint segítkeznek a tisztii teendőikben.

119. §.

Mindazon megbízásban, mikor mint helyettesek vagy ellenőrök teljesítenek szolgálatot, eljárásukért személyes felelősséggel tartoznak.

Pécs, 1906. december hó 23-án.

Truka József,
jószágigazgató.

Jóváhagyom.

Pécs, 1906. december 30-án.

Gróf Zichy Gyula.

Kimutatás

az ügyiratok beadásának kötelező határidejéről.

Folyószám	T á r g y	Példány szám	Beadják	Napján
<i>Január hó:</i>				
1	Utazási és vendégellátási kimutatás IV. évnegyed	1	minden tiszt	5
2	IV. negyedévi számadások	2	kezelő tiszték	20
3	December havi pénztári számadás okmányokkal	1	" "	20
4	Év végi összesített hátraléki kimutatás	2	számvevő	31
<i>Február hó:</i>				
5	Mult évi adók kimutatása	1	számvevő	5
6	Tavaszi vetésterv	2	intézők	5
7	IV. negyedévi főkivonat	2	számvevő	28
<i>Március hó:</i>				
8	Január és február havi összesített kivonat okmányokkal	1	kezelő tiszték	5
9	Mult évi számadás okmányokkal	1	" "	5
<i>Április hó:</i>				
10	Utazási és vendégellátási kimutatás I. évn.	1	minden tiszt	5
11	Március havi pénztári számadás okmányokkal	1	kezelő tiszték	5
12	Intézőségek, erdőgondnokságok és birtokok tiszta jövedelmi kimutatása	1	" "	5
13	Erdei legelő bérszerződések	1	erdészek	5
14	I. negyedévi számadások	2	kezelő tiszték	15
15	I. negyedévi összesített hátraléki kimutatás	2	számvevő	30
<i>Május hó:</i>				
16	Április havi pénztári számadás okmányokkal	1	kezelő tiszték	5
17	Tüzi és épületfa számbavételi jegyzék	2	erdészek	5
18	Összesített zárszámadás a mult évről	2	számvevő	15

Folyószám	T á r g y	Példány szám	Beadják	Napján
19	Összesített tiszta jövedelmi kimutatás a mult évről	2	számvevő	15
<i>Junius hó:</i>				
20	Május havi pénztári számadás okmányokkal	1	kezelő tiszték	5
<i>Julius hó:</i>				
21	Utazási és vendégellátási kimutatás II. évn.	1	minden tiszt	5
22	Junius havi pénztári számadás okmányokkal	1	kezelő tiszték	5
23	Őszi vetés terv	2	intézők	5
24	II. negyedévi számadások	2	kezelő tiszték	15
25	II. negyedévi összesített hátraléki kimutatás	2	számvevő	31
<i>Augusztus hó:</i>				
26	Julius havi pénztári számadás okmányokkal	1	kezelő tiszték	5
27	Szalmás gabona számbavételi jegyzék	2	intézők	5
<i>Szeptember hó:</i>				
28	Augusztus havi pénztári számadás okmányokkal	1	kezelő tiszték	5
29	Makk és gubacs becslési jegyzékek	2	erdészek	5
30	Jövő évi szálfa eladás becsjegyzékei	2	"	5
31	Jövő évi szálfa eladás összesített becsjegyzékei	2	I. főerdész	15
<i>Október hó:</i>				
32	Utazási és vendégellátási kimutatás III. évn.	1	minden tiszt	5
33	Szeptember havi pénztári számadás okmányokkal	1	kezelő tiszték	5
34	Gabona bemázsálási könyv	1	intézők	5
35	Őszi és tavaszi ertési tervek	2	erdészek	5
36	Összesített őszi és tavaszi ertési tervek	2	I. főerdész	15

Folyószám	T á r g y	Példány szám	Beadják	Napján
37	III. negyedévi számadások	2	kezelő tisztek	15
38	III. negyedévi összesített hátraléki kimutatás	2	számvevő	31
<i>November hó :</i>				
39	Október havi pénztári számadás okmányokkal	1	kezelő tisztek	5
40	Tengeri számbavételi jegyzék	2	intézők	5
41	Új bor	2	"	5
42	Takarmány	2	"	5
43	Telettetési tervezet	2	"	5
44	Gabona, mag- és takarmány fölösleg, illetve szükségleti kimutatás	2	"	5
45	Jövő évi díjtábla	2	kezelő tisztek	5
46	Jövő évi bérleti kimutatás (haszonbér és malomtaksa)	2	számvevő	5
47	Jövő évi összesített díjtábla	2	"	25
48	Jövő évi összesített bérleti kimutatás	1	"	25
49	Jövő évi előirányzat	2	kezelő tisztek	25
<i>December hó :</i>				
50	November havi pénztári számadások okmányokkal	1	kezelő tisztek	5
51	Jövő évi összesített előirányzat	2	számvevő	25
52	Befejezett és folyamatban levő perek és egyéb jogi ügyek kimutatása	1	ügyész	31

A

PÉCSI PÜSPÖKSÉGI URADALMAK

TISZTI SZABÁLYZATA.

PEL

PÉCS, 1907.

NYOMATOTT TRAZS JÓZSEF KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.